

Віталій МАНЗУРЕНКО

ЛИЦАРІ БРОНЗОВОГО ХРЕСТА ЗАСЛУГИ

У статті проаналізовано накази Головного військового штабу Української повстанської армії щодо нагородження вояків УПА Бронзовими хрестами заслуг. На прикладі п'яти документів з ГДА СБУ, які пов'язані з представленнями повстанців до відзначення Бронзовим хрестом заслуги, розглянуто процедуру нагородження повстанців і симпатиків національно-визвольного руху 40–50-х років. У додатку подано список нагороджених Бронзовим хрестом заслуги.

Ключові слова: Українська повстанська армія, Бронзовий хрест заслуги, фалеристика, нагорода, повстанець, псевдо, відзначення.

Жодна з подій світової історії ХХ століття не залишила по собі таку значну й цікаву фалеристичну спадщину, як Друга світова війна. Зокрема, унікальним в українській та світовій фалеристичній спадщині є нагороди УПА, що являють собою систему багатоступеневих відзначень повстанців, які виявляли героїзм впродовж боротьби з нацистськими та радянськими окупантами.

Запропонований матеріал про нагородження Бронзовим хрестом заслуги вояків УПА та цивільних осіб, що брали активну участь у національно-визвольній боротьбі, доповнює статті, які були надруковані у збірниках “Український визвольний рух”¹.

Відзначення повстанців Золотим хрестом заслуги, Золотими хрестами бойової заслуги 1-го та 2-го класів та Срібним хрестом заслуги відбувалося згідно з постановами Української Головної Визвольної Ради (УГВР) та поданнями Головного командира УПА, на підставі яких уже пізніше складав накази четвертий організаційно-персональний відділ Головного військового штабу (ГВШ) УПА. Нагородження Срібними хрестами бойової заслуги 1-го та 2-го класів та Бронзовим хрестом заслуги, згідно з наказом Головного Командування УПА ч. 3/44 від 27.01.1944 р., проводилось “Головним Командиром УПА та поданням Крайового Командира УПА”². Отже, згідно з цим наказом процедура нагородження Бронзовим хрестом заслуги у повстанській армії передбачала: Головний командир (ГК) УПА отримував від підлеглих йому крайових командирів внесок (проект) щодо

¹ Манзуренко В. Лицарі найвищих бойових нагород УПА в наказах ГВШ / В. Манзуренко // Український визвольний рух. – Львів, 2006. – Зб. 7. – С. 267–287; Манзуренко В. Лицарі Срібного хреста заслуги / В. Манзуренко // Український визвольний рух. – Львів, 2006. – Зб. 8. – С. 277–301; Манзуренко В. Лицарі Срібного хреста бойової заслуги 1-го та 2-го класів / В. Манзуренко // Український визвольний рух. – Львів, 2007. – Зб. 9. – С. 248–279.

² Літопис Української Повстанської Армії. – Торонто, 1976. – Т. 1: Волинь і Полісся: німецька окупація. – Кн. 1: Початки УПА: Документи і матеріали. – С. 164.

відзначення нагородами вояків; його зауваження брали до уваги і в черговому наказі ГВШ УПА вказували псевдо відзначених повстанців. Проте насправді, враховуючи умови підпільної боротьби, все відбувалось не так, як сформульовано у наказі.

На початках впровадження нагородної системи УПА траплялися порушення наказу Головного Командування УПА ч. 3/44 від 27.01.1944 р., а саме нагородження відбувалося за постановою УГВР, на підставі якої четвертий організаційно-персональний відділ ГВШ УПА вносив псевдо нагородженого до наказу. Щодо самого відзначення Бронзовим хрестом заслуги, то таке порушення відбулося тільки один раз. Це перший наказ про нагородження ч. 1/45 від 25.04.1945 р., в якому помилково не вказана постанова УГВР³. Згідно з наказом ГК УПА ч. 3/44 від 27.01.1944 р. для відзначення Бронзовим хрестом заслуги вояків УПА було достатньо самого наказу четвертого організаційно-персонального відділу ГВШ УПА.

У Галузевому державному архіві (ГДА) СБУ зберігається цікава довідка про відзначення і номінації в УПА, яка, на жаль, не має ні підпису, ні дати⁴. Оскільки в ній (пункт В) згадується інструкція ГВШ від 12 червня 1948 р., можна стверджувати, що цей документ був складений та підписаний не раніше цієї дати, тобто другої половини 1948 р. У цій довідці стверджується, що право відзначати Бронзовим хрестом заслуги як до 1946 р., так і починаючи з 1947 р., мав тільки ГВШ.

Вдалося виявити 33 накази ГВШ УПА періоду 1944–1952 рр. З них 31 наказ зберігається в Галузевому державному архіві (ГДА) СБУ, а два накази – у Центральному державному архіві вищих органів та управління України⁵. Якою ж була загальна кількість наказів четвертого організаційно-персонального відділу ГВШ УПА за вказаний період не вдалося з'ясувати. Немає наказу з числом 4/44, який мав би бути виданий між лютом і червнем 1944 р. Мабуть, були й інші накази, які не збереглися.

Проаналізувавши накази ГВШ УПА, акцентуємо на тому, що 18 наказів складаються з двох частин: номінації (підвищення у військових ступенях) та відзначення (нагородження) і один наказ про саме нагородження. Із 19 наказів у 15-ти міститься інформація про нагородження вояків УПА Бронзовим хрестом заслуги. Це свідчить про те, що ця нагорода була однією з найпоширеніших нагород УПА.

Вперше про відзначення нагородами УПА згадано в “Посмертній листі кандидата на відзначення **Хрестом заслуги за працю**” від 04.11.1944 р., за підписом командира групи “Буг” Василя Левковича (“Ченця”)⁶. У ньому запропоновано нагородити хорунжого Зеновія Мазуркевича (“Нечипора”), начальника IV-го відділу Військового штабу Воєнної округи (ВО) “Буг” Хрестом заслуги за працю. Якщо уважніше переглянути наказ ч. 3/44 від 27.01.1944 р., то в п'ятій частині документа вказано: “Всіх вояків УПА та цивільних осіб, що положили особливі заслуги для розбудови Українських Збройних Сил, представити до надання їм

³ “[...] в наказі 1/45 постанова УГВР не вказана, хоч така мала бути. Беручи до уваги, що в наказі 2/45 вказано постанову УГВР від 22 квітня 1945 року треба припускати, що це також повинно відноситися до наказу 1/45. “Перебийніс” просто забув це вписати (з приватного листа П. Содоля до автора. Нью-Йорк. 16.12.2005 р.).

⁴ Галузевий державний архів Служби безпеки України (далі – ГДА СБУ). – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 128.

⁵ Центральный державный архив вищих органів влади та управління України (далі – ЦДАВО України). – Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 14. – Арк. 26–32.

⁶ ЦДАВО України. – Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 14. – Арк. 36–38.

Хреста заслуги⁷. Отже, нечітке формулювання в наказі ГВШ УПА спонукало командира групи “Буг” В. Левковича вжити в “Посмертній листі кандидатів на визначення Хрестом заслуги за працю” саме таку назву нагороди. У наказах четвертого організаційно-персонального відділу ГВШ УПА, які вдалося відшукати у ГДА СБУ, повстанця із псевдо “Нечипір” серед нагороджених Золотими, Срібними та Бронзовими хрестами заслуги не виявлено. Отже, “Посмертна листа” або не надійшла до командування УПА, або його заслуги не були визнані достатніми для такої високої нагороди.

У ГДА СБУ вдалося розшукати п’ять документів, пов’язаних із представленнями до відзначення Бронзовим хрестом заслуги, які склали старшини середньої ланки. Перший із них – це “Листа до відзначень”, датована 20.09.1947 р. за підписом невістановленого командира з псевдо “Рось”⁸, що діяв на Львівщині. Із запропонованих чотирнадцяти кандидатів, дев’ять повстанців були представлені до відзначення **Бронзовим хрестом за працю**. Таке неправильне формулювання назви нагороди, як і в “Посмертній листі”, підписаній командиром групи “Буг” В. Левковичем, вказує на помилку, яка траплялася протягом тривалого часу в представленнях. На нашу думку, треба було вказати – Бронзовий хрест заслуги.

Ось як подано в “Листі до відзначень” заслуги невістановленого повстанця із псевдом “Береза”: “Авторитетний, відважний, бойовий та амбітний. В одному з найтяжчих до опанування і ведення кущів Яворівського р[айо]ну. Із-за постійної нажимки зі сторони більшовиків зумів встоятись повести працю та здобути населення. Як з одної сторони мав великий авторитет серед населення, так з другої сторони був пострахом як для виступників, так і для большевиків. Перед тим був командиром боївки СБ, стрільцем в пробойовому відділі “Переяслави”-3. За собою мав ряд акцій на виступників, большевиків. Під час акції на станицю істребителей в с[елі] Прилбичах, р[айо]н Яворів, рятує тяжко раненого в голову к[оманди]ра Мішу, забираючи його з поля бою під обстрілом. Впав 8.9.1946 р.”⁹

Важко сказати однозначно, чи потрапила ця “Листа до відзначення” до Головного Командування УПА, чи була перехоплена працівниками радянських органів безпеки. У наказах ГВШ, датованих другою половиною 1947 р., серед 255 нагороджених Бронзовим хрестом заслуги повстанця з псевдо “Береза” відшукати не вдалося.

Другий документ з архіву СБУ – “Листа старшин, підстаршин і стрільців УПА та організаційних працівників на ПЗУЗ до номінацій¹⁰ і відзначення”¹¹, підписаний псевдом “Вівчар”¹² у лютому 1947 р. (день не вказаний). У кінці цього друкованого

⁷ Літопис Української Повстанської Армії. – Торонто, 1976. – Т. 1: Волинь і Полісся: німецька окупація. – Кн. 1: Початки УПА: Документи і матеріали. – С. 165.

⁸ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 47. – Арк. 15–18.

⁹ Там само. Арк. 16–17.

¹⁰ Так у документі. Має бути – “номінації”.

¹¹ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 61. – Арк. 80.

¹² Козак Микола – “Смок”, “Вівчар”, “555”, “Чупринка”, “Богдан”, “Петро”; (1914 – 08.02.1949). Народився в с. Рахиня Долинського р-ну Івано-Франківської обл. Член ОУН від 1934 р., політичний в’язень польських тюрем (1937–1939), повітовий провідник ОУН на Лемківщині (1940–1941), член похідних груп ОУН (літо 1941 р.), окружний провідник ОУН у Хмельницькій обл. (1941–1942), організаційний референт і обласний провідник ОУН Вінницької обл. (1942–1943), крайовий референт СБ Осередньо-Східних Українських земель (ОСУЗ; 1944), крайовий референт СБ Південно-Західних Українських земель (ПЗУЗ; 1945),

документа нествановлений командир УПА¹³ власноручно дописав: “Я згідний, щоб запропоновані д[ругом] Вівчаром номінації і відзначення УГВР признала, багатьох з поданих людей знаю особисто, і вони вповні на це заслужили. У мене є докладніші дані відносно усіх запропонованих осіб, але долучити їх не можу, бо є заховані досить далеко від мого місця перебування і зараз дістати їх не можу. С[лава] У[країні]”. Це доповнення свідчить про те, як добре знали повстанські командири своїх підлеглих, їхні тяжкі бойові будні та з якою відповідальністю ставилися до нагородження кожного вояка. Аналізуючи це подання до відзначення, зауважимо, що і крайовий провідник ОУН ПЗУЗ М. Козак ретельно ставився до відзначення повстанців нагородами УПА. Усі повстанці, яких він подає у “Лісті”, зокрема і 23 вояки на нагородження Бронзовим хрестом заслуги, вказані у наказі ч. 1/48 від 12.06.1948 р.¹⁴ та відзначені нагородами УПА. Згідно з цим наказом Бронзовий хрест заслуги отримав нествановлений повстанець із псевдо “Ат-Улян” – працівник технічного осередку, пізніше окружний провідник ОУН на північній Рівненщині та заступник провідника Рівненської області, лицар Золотого хреста заслуги.

Третій документ із ГДА СБУ – це “Проект листи до номінації і відзначень”¹⁵, який склав Іван Литвинчук (“М. Дубовий”)¹⁶ того ж року (15.11.1947 р.). Цей документ аналогічний до “Листи старшин, підстаршин і стрільців УПА та організаційних працівників на ПЗУЗ до номінації і відзначення”. В обох спочатку названо повстанців, відзначених Хрестами бойової заслуги, від золотого до бронзового, а також відзначених Хрестами заслуги. Усіх вказаних повстанців нагороджено Бронзовим хрестом заслуги, згідно з наказом ч. 3/48 від 23.10.1948 р.¹⁷

Отже, протягом 1947 р. до Головного командира УПА Романа Шухевича (“Тараса Чупринки”) троє старшин, а саме М. Козак (у лютому), нествановлений командир з псевдом “Рось” (у вересні) та І. Литвинчук (у листопаді) подали проекти щодо відзначення. Ці документи різняться тільки назвами. На подання, яке підписане нествановленим командиром із псевдом “Рось”, не було наказу ГВШ УПА про нагородження, це дає підставу стверджувати, що воно не потрапило до керівництва.

Четвертий документ з ГДА СБУ – це “Листа учасників УПА та членів революційного підпілля, яких пропонується нагородити”¹⁸, яку склав у липні 1950 р. (день не вказаний) невідомий повстанський командир із псевдом “Харчук”, що діяв

крайовий провідник ОУН ПЗУЗ (1948–1949). Майор СБ, лицар Золотого хреста заслуги. Загинув біля с. Пітушків Млинівського р-ну Рівненської обл. у бою зі спецгрупою МГБ.

¹³ На нашу думку, нествановленим командиром УПА може бути Іван Литвинчук, на той час провідник Західного краю “Дніпро” на ПЗУЗ.

¹⁴ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 61. – Арк. 80.

¹⁵ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 62. – Арк. 65–68.

¹⁶ Литвинчук Іван – “М. Дубовий”, “Давид”, “Корній” (1917 – 19.01.1951). Народився в с. Дермань (зараз Устенське) Здолбунівського р-ну Рівненської обл. у родині православного священника. Студент православної духовної семінарії в Кременці, член ОУН, політв’язень польських тюрем (1937–1939), член організаційної референтури ОУН у Кракові (1940–1941). Провідник Сарненської округи ОУН, організатор військових вишколів та перших відділів УПА на ПЗУЗ (1942–1943), командир ВО “Заграва” УПА – “Північ” (1943–1944), командир ВО “Завихост” (1944–1946), провідник Західного краю “Дніпро” на ПЗУЗ (1944–1952), заступник провідника ОУН на ПЗУЗ (1949–1952). Полковник УПА від 19.01.1951. Загинув у кривці, заскочений спецгрупою МГБ.

¹⁷ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 269.

¹⁸ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 61. – Арк. 73–77.

у Рогатинському окрузі на Івано-Франківщині. Ця “Листа учасників” дуже схожа на “Листу до відзначень”, датовану 20.09.1947 р. за підписом невідомого командира на псевдо “Рось”, що діяв на Львівщині. Аналізуючи ці документи, зауважимо, що складені вони в різний час (з інтервалом у три роки) та в різних регіонах, проте мають однакову структуру. В них вказано назву нагороди, до якої представлено повстанця, його звання та псевдо і опис заслуг. Серед двадцяти запропонованих до відзначення п’ять повстанців, зокрема старшого вістуна Шашківа Івана (“Андрія”), старшого вістуна, пізніше хорунжого Кирилюка Юліана (“Отаву”), старшого вістуна “Левича”, старшого вістуна Заставного Василя (“Шершня”) та старшого вістуна Вибранівського Гаврила (“Бука”), було представлено до Бронзового хреста заслуги.

Ось як це подано в клопотанні щодо старшого вістуна Шашківа Івана (“Андрія”): “Ст[арший] віст[ун] Андрій, член юнацтва з першої большевицької окупації, за німецької окупації надр[айонний] Пров[ідник] Юнацтва, а з 1943 р. провідник ОУН на м[істо] Бережани. 1944 р. йде на підстаршинську школу УПА, а по її закінченню переходить до сотні “Сіроманці” у функції ад’ютанта сотенного Косача. Весною 1945 р. переходить на теренову роботу і осінню 1945 р. приймає керівництво надрайону ОУН. На цьому посту гине 20 січня 1949 р. За час своєї організаційної діяльності відзначався працьовитістю, солідністю та активністю”¹⁹.

Це подання про відзначення членів підпілля Рогатинської округи керівництво УПА взяло до уваги і згідно з наказом ч. 2/50 від 30.07.1950 р.²⁰ їх нагороджено Бронзовим хрестом заслуги.

Розглянемо процедуру нагородження Бронзовим хрестом заслуги на прикладі старшого вістуна Кирилюка Юліана (“Отави”). У період 1–25 липня 1950 р. невстановлений повстанський командир із псевдо “Харчук” у “Листі учасників УПА та членів революційного підпілля, яких пропонували нагородити” (тобто в поданні про нагородження) серед інших вказав старшого вістуна Кирилюка Юліана (“Отаву”), члена підпілля Рогатинської округи, до відзначення Бронзовим хрестом заслуги: “Ст[арший] віст[ун] Отава член ОУН з першої большевицької окупації. За німецької окупації працює як студент в сітці ОУН у м. Львові, де займав підreferентуру робітничого сектора. В 1944 р. переходить на підстаршинську школу УПА, а по її закінченні призначений на заступника сотенного надрайонової сотні самооборони під командою хор[унжого] Коса. В 1945 р. переходить на теренову роботу і обіймає керівництво надрайоном. На тому посту гине влітку 1947 р. за час своєї організаційної діяльності сл[авної] п[ам’яті] Отава відзначався солідністю і працьовитістю”²¹.

Це подання було надіслане до командування УПА. Останній ГК УПА Василь Кук (“Василь Коваль”) погодив клопотання і в наказі ч. 2/50 від 30.07.1950 р. оголошено про нагородження старшого вістуна Юліана Кирилюка (“Отаву”) Бронзовим хрестом заслуги. Отже, незважаючи на тяжкі умови підпілля в 1950 р. та зміну ГК УПА, від представлення до оголошення в наказі про відзначення минуло не більше 25 днів. Це свідчить про те, з якою відповідальністю ставилося командування УПА, а зокрема ГК УПА В. Кук, до своєчасного відзначення повстанців нагородами.

¹⁹ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 61. – Арк. 74.

²⁰ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 274–275.

²¹ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 61. – Арк. 75.

П'ятий документ з архіву ГДА СБУ – це подання до ГВШ УПА, яке склав 02.07.1948 р. невідомий зі структури “0046”²². Запропоновано нагородити Бронзовим хрестом заслуги 15 повстанців, які діяли на теренах Коломийської округи²³. Всі вказані воюючі наказом 2/48 від 02.09.1948 р.²⁴ були відзначені Бронзовим хрестом заслуги.

У цьому поданні перші шість повстанців були представлені до нагородження посмертно (у документі вказано дати смерті), – це Дмитро Геник (“Віктор”), заступник окружного референта СБ ОУН Коломийщини, загинув 01.46 р.; Наталя Бійовська (“Надя”), субреферент надрайонного осередку пропаганди ОУН Городенківщини, загинула 03.47 р.; Петро Сербенюк (“Дир”), провідник Коломийського районного проводу ОУН, загинув 1947 р.; Ольга Одинська (“Оксана”), надрайонний референт УЧХ, заступник надрайонного референта пропаганди ОУН Коломийщини, загинула 01.47 р.; невідома повстанка – “Черемха”, кушова УЧХ в Коломийському надрайоні, загинула 01.46 р.; невідома повстанка – “Хмара”, кушова УЧХ в Коломийському надрайоні, загинула 01.46 р. Інші дев'ять повстанців на момент складання загального подання до нагородження Бронзових хрестом заслуги були живі або доля їх була невідома.

Дослідивши документи, що зберігаються в архіві ГДА СБУ, зауважимо, що практично всі проекти до відзначення нагородами воюючих УПА, хоч і мали різні назви, проте подавали інформацію стисло (псевдо, зашифрована посада чи місце перебування) або детальнішу (короткий життєпис та перелік бойових заслуг) на представлено до нагороди повстанця. Ці документи, крім першого, – “Листи до відзначень”, поданої 20.09.1947 р. невідомих командиром на псевдо “Рось”, керівництво УПА взяло до уваги. Всі без винятку перераховані в них повстанці були відзначені згідно з наказом ГВШ УПА Бронзовими хрестами заслуги.

Аналізуючи списки нагороджених Бронзовим хрестом заслуги (див. таблицю № 1), встановлено, що згідно з наказами четвертого організаційно-персонального відділу ГВШ УПА було відзначено 255 повстанців. Нагородження перших 17 повстанців було проведено згідно з наказом 1/45 від 25.04.1945 р.²⁵

Першим лицарем у списку відзначених Бронзовим хрестом заслуги, згідно з цим наказом, який підписав ГК УПА Р. Шухевич, був Лонгин Шимановський (“Остюк”), політвиховник старшинської школи “Олені”. Наступні нагороджені – це Петро Пушка (“Андрій”)²⁶, організаційний референт крайового проводу юнацтва ОУН ЗУЗ; Василь Хомин (“Борис”)²⁷, обласний референт пропаганди

²² На нашу думку, “0046” – це криптонім Карпатського краю.

²³ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 61. – Арк. 71–71зв.

²⁴ Там само. – Т. 60. – Арк. 263–265.

²⁵ ЦДАВО України. – Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 14. – Арк. 28–29.

²⁶ Пушка Петро – “Андрій” (1920 – 04.03.1944), член юнацтва ОУН, утік з-під арешту НКВД та перейшов на нелегальне становище (січень 1940), організаційний референт юнацтва ОУН на ЗУЗ (1942–1944). Загинув у Львові в сутичці з німцями, при цьому вбивши трьох гітлерівців автоматною чергою.

²⁷ Хомин Василь – “Борис” (1922 – 13.02.1944), член ОУН, Обласний референт пропаганди (Тернопільщина) (1943–1944), головний редактор газети “Самостійник” (12.1943 – 02.1944). Загинув у с. Липівка Івано-Франківська обл., у сутичці з німецькими жандармами важко поранений, застрелився. Похований на Загір'янському цвинтарі (м. Рогатин, Івано-Франківська обл.).

Тернопільщини; Петро Дужий (“Дорош”)²⁸, референт пропаганди Проводу ОУН; Ярослав Мельник (“Роберт”)²⁹, крайовий провідник ОУН Карпатського краю. Однією з останніх у когорті лицарів Бронзового хреста заслуги, згідно з наказом ч. 1/52 від 20.06.1952 р.³⁰ за підписом ГК УПА В. Кука, стала Марія Савчин (“Марічка”)³¹, зв’язкова, машиністка крайового проводу ОУН ПЗУЗ.

Серед 255 лицарів Бронзового хреста заслуги вдалося ідентифікувати 170 повстанців. Це становить 67%, тобто дві третини від загальної кількості. Не ідентифіковано 85 повстанців. Повстанці, нагороджені Бронзовим хрестом заслуги, мали підстаршинські і рядові ступені, а також були цивільними особами, імена яких знало обмежене коло повстанців³².

Серед 170 ідентифікованих повстанців 34 мали різні військові ранги. Військові ранги 136 ідентифікованих осіб не вказано, та треба зауважити, що серед них має бути багато цивільних. Підстаршинський ступінь, а саме вістун, старший вістун та старший булавний мають 12 повстанців. Серед них вояк куреню “Нахтігаль”,

²⁸ Дужий Петро – “Дорош”, “Аркадій”, “Арсен”, “Орест”, “Віталій” (07.06.1916–24.10.1997). Народився в с. Карів Сокальського р-ну Львівської обл. Член ОУН (1932), політ’язень польських тюрем (1934, 1938, 1939), член повітового проводу ОУН Томашівщини (1939–1941), учасник похідних груп ОУН (1941), заарештований німцями. Працівник організаційної референтури Проводу ОУН (1941, 1942), організаційний референт і заступник провідника ОУН ПівЗУЗ у Дніпропетровську (1942, 1943), заарештований німцями восени 1943 р., невдовзі втік. Референт пропаганди крайового проводу ОУН ЗУЗ (02–10.1944), одночасно організаційний референт крайового проводу ОУН ЗУЗ (07–10.1944), референт пропаганди Проводу ОУН (10.1944–06.1945), член Проводу ОУН, редактор журналу Проводу ОУН “Ідея і чин” (1944–1945). Отруєний газом, у непритомному стані потрапив до рук НКВД. 04.06.1945, засуджений до смертної кари, замінені на 25 років таборів, вийшов на волю в 1960 р. Почесний громадянин м. Львова, похований на Личаківському цвинтарі.

²⁹ Мельник Ярослав – “Роберт” (01.1920 – 30.10.1946). Народився в с. Бережниця Калуського р-ну Івано-Франківської обл. Провідник Юнацтва ОУН у Рогатинській гімназії (1937–1939), організаційний референт повітового проводу ОУН Калущини (06.1938–03.1939), повітовий провідник ОУН (03.1939), керівник Юнацтва ОУН та заступник повітового провідника Калущини (1939 – літо 1941), організатор державного життя на Калущині (літо 1941), організаційний референт Калуської округи (літо–осінь 1941), окружний провідник ОУН Коломиїщини (кін. 1941 – 07.1942), обласний провідник ОУН Станіславівщини (07.1942 – 10.1943), помічник одного з референтів крайового проводу ОУН ЗУЗ (осінь 1943 – 04.1944), знову обласний провідник ОУН Станіславівщини (07.1944 – кін. 1944), крайовий провідник ОУН Карпатського краю (кін. 1944 – 10.1946). Посмертно відзначений Золотим хрестом заслуги (1947), майор-політвиховник УПА (посмертно). Загинув у кривці на схилі г. Яворина біля м. Болехова Івано-Франківської обл. у бою з більшовиками.

³⁰ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 279–280.

³¹ Савчин Марія – “Марічка”. Народилася 10.10.1925 р. в с. Задвір’я Львівської обл. в селянській родині. Навчалась у Львівській академічній гімназії (з 1939 р.), член Юнацтва ОУН (з 1939 р.). Дружина полковника УПА В. Галаси – “Орлана” (05.1945). Надрайонова УЧХ Перемишльщини, зв’язкова референтури СБ крайового проводу ОУН. Затримана у Кракові співробітниками польського МДБ (12.05.1947). Втекла та перебувала у підпіллі в Карпатах, на Волині та Поліссі. Вдруге заарештована у Львові (19.01.1949), співробітники МДБ скерували її до чоловіка з вимогою перекопати його до співпраці, залишилась у підпіллі. Втретє схоплена провокативною групою КГБ разом із чоловіком (11.07.1953). Відправлена кур’єром до ЗП УГВР, де розповіла про провокативні дії КГБ. Зараз проживає в США, написала книжку спогадів “Тисяча доріг” (Видавництво Літопису УПА, т. 28, 1995 – 600 с.)

³² Допомогу у з’ясуванні справжніх імен повстанців надали: В. Ільницький (м. Дрогобич), І. Марчук (м. Рівне), В. Мороз (м. Київ), Д. Проданик (м. Чернівці).

пізніше старший булавний Олекса Демський (“Довбак”)³³, повітовий провідник ОУН Рогатинщини. Старшинські ступені: хорунжий, поручник, сотник, майор та підполковник має 22 повстанці. Серед них відомі повстанські командири, а саме сотник, пізніше майор Петро Олійник (“Еней”)³⁴, командир УПА-Північ та майор СБ Богдан Прокопів (“Степан”)³⁵, крайовий референт СБ ОУН Львівщини. Серед 85 неідентифікованих повстанців та цивільних осіб деякі вояки мали підстаршинські та старшинські ранги.

Відомо, що всі військовики та більшість цивільних мали псевдо. Наприклад, у наказі ч. 2/50 від 30.07.1950 р., серед нагороджених Бронзовим хрестом заслуги вказана уч[ениця] Олександра Николяк, яка проживала в Дрогобицькому районі Львівської області. Незважаючи на правила суворої конспірації, її ім’я та прізвище повністю вказані, а отже, на момент подання до відзначення нагородою Олександром Николяк, напевно, вже не було серед живих.

Зацитуємо лист Василя Гошовського (“Дорошенка”), надрайонного провідника Долинщини, надісланий до Емілії Берковської (“Мотрі”), надрайонної референтки УЧХ, яка в той час перебувала в таборах на півночі Росії. Зокрема в ньому зазначено:

“...Листа Вашого з дня 8.1.1948 року я одержав, за котрий щиро дякую...”

...Багато вже тих, що зі мною та з вами працювали, не живуть, помирали.

Я Богу дякувати здоров, чого і Вам бажаю. Живеться мені, як звичайно, при господарстві. В нас чимало господарів дістали похвали за те, що багато буряків продали державі, а також деякі дістали хрести заслуги. Між іншим, Ви дістали Бронзовий хрест за добру роботу при господарці, на якій Ви працювали до часу Вашого від’їзду в чужину...”³⁶

³³ Демський Олекса – “Довбак”, “Зенон”, “Очерет”, “Охрім”, “Шувар” (1913–1955). Народився в с. Ферлеїв Рогатинського р-ну Івано-Франківської обл. Закінчив 7 класів народної школи. Член ОУН (1933), підрайонний провідник ОУН (1938–1939). Вояк польської армії (09.1939), потрапив у німецький полон (1939–1940), вийшов на волю. Вояк куреня “Нахтігаль”, пізніше 201 батальйону “Шуцманшафт” (04.1941 – 12.1942). Повітовий провідник ОУН Рогатинщини (1943–1944), член технічної ланки окружного проводу (1947–1951), надрайонний провідник ОУН Рогатинщини (1951–1954). Заарештований КГБ 27.08.1954, засуджений 18.11.1955 до смертної кари, розстріляний.

³⁴ Олійник Петро – “Еней”, “Роман”, “Сергій”. (05.01.1909–17.02.1946). Народився в с. Молодинче Жидачівського р-ну Львівської обл. Член “Пласту” – 20 курінь ім. гетьмана Пилипа Орлика (Рогатин). Студент права Львівського університету, власник фірми “Мемор”. Окружний провідник ОУН Львівщини (1938), заарештований польською поліцією 29.10.1938, вийшов на волю 09.1939. Обласний провідник Дніпропетровщини (1942), командир Военної округи УПА “Богун” (1943–1944), провідник ОУН Східного краю ПЗУЗ (1945–1946) та в. о. командира УПА-Північ (09.1945 – 02.1946). Майор УПА. Загинув у бою з підрозділами НКВД біля хутора Глинки Маневецького р-ну Волинської обл.

³⁵ Прокопів Богдан – “Степан” (27.08.1911–09.11.1948). Народився в с. Дуліби Жидачівського р-ну Львівської обл. Навчався у Рогатинській гімназії, член “Пласту”. Член УВО і ОУН. Політв’язень польських тюрем за членство у Пласті (1930). Засуджений окружним судом у Бережанах 28.04.1939 на 9 років ув’язнення. Вояк “Карпатської Січі”. Заступник референта СБ ОУН Львівської обл., пізніше Львівського краю (1944–1947), крайовий референт СБ Львівського краю (1947–1948). Загинув у бою біля с. Шпильчина Перемишлянського р-ну Львівської обл.

³⁶ Нескорена Долинщина. Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2008. – Кн. 2. – С. 292–293.

Дивно, що цей лист, опрацьований радянською цензурою, дійшов до адресата та зберігся до нашого часу. Емілія Берковська (“Мотря”), надрайонна референтка УЧХ нагороджена Бронзовим хрестом заслуги, згідно з наказом УПА-Захід ч. 21 від 01.05.1947 р.³⁷

Нагороджували вояків Бронзовим хрестом заслуги значно частіше, ніж, наприклад, Золотим та Срібним хрестами заслуг та Золотими і Срібними хрестами бойової заслуги 1-го та 2-го класів. За сім років нагородження від першого наказу ч. 1/45 від 25.04.1945 р.³⁸ про відзначення нагородами УПА і до останнього наказу ч. 1/52 від 20.06.1952 р.³⁹, в якому згадані вояки УПА, нагороджені Бронзовим хрестом заслуги, всього відзначено 255 повстанців. До порівняння Золотим хрестом заслуги нагородили 31 повстанця, Золотими хрестами бойової заслуги 1-го та 2-го класів 40 та 32 повстанці відповідно. Срібними хрестами заслуги нагородили 150 повстанців, Срібними хрестами бойової заслуги 1-го та 2-го класів 76 та 128 відповідно.

Серед лицарів Бронзового хреста заслуги є повстанець, що отримав цю нагороду двічі. Це – Олег Цісик (“Карпатець”, “Косар”), зв’язковий, (радист) УПА-Південь, пізніше районний провідник ОУН Здолбунівщини. Вперше він був відзначений, згідно з наказом ч. 4/45 від 11.10.1945 р.⁴⁰ за підписом ГК УПА Р. Шухевича. Вдруге – згідно з наказом ч. 1/48 від 12.06.1948 р.⁴¹, який теж був підписаний ГК УПА Р. Шухевичем. У наказі ч. 3/44 від 27.01.1944 р. немає жодних посилань на відзначення однією і тією ж нагородою УПА та, враховуючи важкі умови ведення підпільної боротьби, цей наказ інколи командири різних рангів тлумачили по-своєму. Щодо повстанця Олега Цісика, то в наказі 4/45 від 11.10.1945 р. він вказаний під псевдо “Карпатець”, а в наказі ч. 1/48 від 12.06.1948 р. – під псевдо “Карпатець” (“Косар”). Р. Шухевич безперечно знав про його подвійне нагородження.

Щодо подвійного нагородження Івана Малимона (“Артема”), районного провідника ОУН Оличчини, згідно з наказами ч. 1/48 від 12.06.1948 р.⁴² і ч. 1/52 від 20.06.1952 р.⁴³ то тут немає впевненості, адже псевдо “Артем” було досить поширеним серед повстанців УПА.

За роками кількість нагороджених була такою: 1945 р. – 58 нагород, 1946 – 8, 1947 – 29, 1948 – 68, 1949 – 9, 1950 – 26, 1951 – 26, 1952 – 30. У “Листі вправших кандидатів до номінації”, де нагороджено двоє повстанців, дата не вказана. Головний командир УПА Р. Шухевич надав Бронзовий хрест заслуги 172 повстанцям, а його наступник ГК УПА В. Кук – 84.

Наймасовіше нагородження Бронзовими хрестами заслуги відбулося у 1948 р. (68 повстанців). Останнє нагородження відбулося у 1952 р. (30 повстанців). Після цього бойовими нагородами УПА ні в Україні, ні за кордоном вояків не відзначали.

Більшість повстанців, відзначених Бронзовим хрестом бойової заслуги, мали підстаршинські і рядові військові ступені, а також були цивільними особами.

³⁷ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 62. – Арк. 91–93.

³⁸ ЦДАВОВ України. – Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 14. – Арк. 28–29.

³⁹ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 279–280.

⁴⁰ ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 242–245.

⁴¹ Там само. – Арк. 257–261.

⁴² Там само.

⁴³ Там само. – Арк. 279–280.

Vitaliy Manzurenko. The Knights of Bronze Cross of Merit of the Ukrainian Insurgent Army

The article analyzes the orders of the Main Military Headquarters of the Ukrainian Insurgent Army (UPA) concerning the honouring of its soldiers with The Bronze Cross of Merit. On the basis of five such documents from State Archive of the Security Service of Ukraine, the procedure of the making an award is examined. The appendix provides the list of the soldiers honoured with The Bronze Cross of Merit.

Key words: Ukrainian Insurgent Army, the Bronze Cross of Merit, Faleristics, decoration, insurgent, pseudonym, awarding.

Віталій Манзуренко. Рыцари Бронзового креста заслуг УПА

В статье осуществлен анализ приказов Главного военного штаба УПА относительно награждения воинов УПА Бронзовым крестом заслуг. На примере пяти документов из ОГА СБУ о представлении повстанцев к отличию Бронзовым крестом заслуг, рассмотрена процедура их награждения. В приложении дан список награждённых Бронзовым крестом заслуг.

Ключевые слова: Украинская повстанческая армия, Бронзовый крест заслуг, фалеристика, награда, повстанец, псевдо, отличие.

Табл. 1. Відзначені Бронзовим хрестом заслуги

№ п/п	Прізвище та ім'я	Псевдо	Звання	Посада	ГВШ (інше в дужках)	Джерело
1	Андрощук Микола	“Вороний”		працівник крайової референтури СБ ОУН ПЗУЗ	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 243-245
2		“Аркадій”		Ковельщина	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 279-280.
3		“Аг”, “Уляна”		працівник технічного осередку	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 259-261.
4	Бабуняк Ірина	“Ніна”		надрайонний референт УЧХ Чортківщини	ч. 2/46 від 10.10.1946	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Т. 60.–Арк. 253.
5	Баб'як Іванна	“Помста”		окружний референт УЧХ Чортківщини	ч. 2/46 від 10.10.1946	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Т. 60.–Арк. 253.
6		“Байда”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 274-275.
7		“Байка”		СБ УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 243-245.
8	Бандура Дмитро	“Глинка”		надрайонний провідник ОУН Бережанщини	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 259-261.
9	Бандура Федір	“Гскра”	ст. вістун	працівник техзвена окружного осередку пропаганди ОУН Рогатинщини	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 267-269.
10	Беднарчик Юрій	“Чорногуз”, “Слосар”		надрайонний провідник ОУН Кореччини	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 259-261.
11		“Березенко”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 267-269.
12	Берковська Емілія	“Мотря”		надрайонний референт УЧХ Долинщини	ч. 21 від 01.05.1947 (УПА-Захід)	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 62.– Арк. 91-93.

13		“Бескид”, “Мігька”		СБ УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 243-245.
14	Бійовська Наталя	“Надя”		субрефернт надрайонного осередку пропаганди ОУН Городенківщини	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 264-265.
15	Біляченко Ніна	“Зіна”		керівник УЧХ УПА-Південь	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 243-245.
16	Богдан Ярослав	“Рамзенко”		співробітник крайового осередку пропаганди ОУН Карпатського краю	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 264-265.
17	Бойко Петро	“Ох”		пунктовий зв’язку крайового прово- ду ОУН Подільського краю	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 276.
18	Болюх Пилип	“Липа”		пунктовий зв’язку крайового прово- ду ОУН Подільського краю	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 276.
19	Бондарчук Валентин	“Гордій”, “Сизий”	поручник- політви- ховник	окружний провідник ОУН Ковель- щини	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 243-245.
20	Бондарчук Михайло	“Стеמיד”	поручник- політви- ховник	окружний провідник ОУН Луччини	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 243-245.
21	Бондач Іван	“Юрко”		нарайонний референт СБ ОУН Луч- чини	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 243-245.
22		“Буква”		зв’язковий крайового проводу ОУН ПЗУЗ	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 279-280.
23		“Бульба”	вістун	працівник техзвена окружного осе- редку пропаганди ОУН Дрогобич- чини	ч. 2/51 від 20.10.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 277-278.
24		“Бурлака”		СБ УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 243-245.

25		“Бурлака”		ВО “Лисоня” (Подільський край)	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 276.
26		“Вадим”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 279-280.
27		“Василько”		Ковельщина	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 279-280.
28	Венгров- ський Володимир	“Володя”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 274-275.
29	Вибра- нівський Гаврило	“Бук”	ст. вістун	кущовий ОУН (Ходорівський р-н)	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 274-275.
30		“Віра”		розвідниця СБ УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 243-245.
31	Вітковський Іван	“Черемош”		кур’єр штабу ВО “Буг”, кущовий провідник	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 276.
32	Волосовець Леонід	“Улас”, “Максим”		надрайонний провідник ОУН Луч- чини	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 243-245.
33	Вонс Ігор	“Бродич”	хорунжий	технічний редактор журналу “Стрі- лецькі вісті” ВО “Буг”	ч. 20 від 20.06.1946 (“Буг”)	ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 74368 ФП. – Т. 2. – Арк. 1-5.
34	Галицька Артемзія	“Мотря”		окопний провідник ОУН Буковини	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ. – Ф. 3838. – Оп.1. – Спр. 14. – Арк. 26-32.
35		“Гайдук”	вістун	працівник куша (Брюховицький р-н)	“Листа впавших кандидатів до номіна- ції”	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 47. – Арк. 21.

36		“Галя”		технічний працівник штабу УПА-Північ (дружина сотника “Кори”)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 243-245.
37		“Галя”		районна медсестра в УПА-Південь	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 259-261.
38		“Гандзя”		працівник УЧХ Станиславівської округи	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 259-261.
39		“Ганна В.”		громадянка (Станиславівщина?)	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 264-265.
40	Гарбаринін Петро	“Сметана”	сотник	сотенний УПА-Північ	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 279-280.
41	Ганущак Юлія	“Таличанка”, “Марія”		референт УЧХ Дрогобицького окружного проводу ОУН	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ.– Ф. 3838.– Оп.1.–Спр. 14.– Арк. 26-32.
42	Гнибіда Петро	“Тарас”		художник техзвена Кам’янець-Подільської округи	ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 255.
43	Головко Ярослав	“Оксана”		працівник УЧХ Яворівського над-району	ч. 21 від 05.09.1946 (УПА-Захід)	ГДА СБУ.–Ф. 6.–Спр. 74368 ФП.–Т. 2.– Арк. 6-9.
44	Голуб’як Зенон	“Борис”		обласний провідник ОУН Кам’янець-Подільщини	ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 255.
45	Гопанчук Сергій	“Славко”		районний провідник ОУН Корецького району	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 279-280.
46	Гривнак Олекса	“Демко”		районний провідник ОУН Перемишлянщини	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 276.

47	Гринчук Іван	“Медвідь”	вістун	бойовик СКВ (Жовківський р-н)	“Листа впавших кандидатів до номіна- ції”	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 47.– Арк. 21.
48		“Триць”		група 306	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 274-275.
49		“Гудим”		лікар Журавнівського надрайону ОУН	ч. 2/1 від 01.05.1947 (УПА- Захід)	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 62.– Арк. 91-93.
50	Гук Микола	“Марко”		районний провідник ОУН Клеван- щини	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 274-275.
51	Геник Дмитро	“Віктор”		заступник окружного референта СБ ОУН Коломийщини	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 264-265.
52		“Дарка”		УЧХ УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 243-245.
53	Деленко Богдан	“Чорний”		керівник техзвена надрайонного про- воду ОУН Дрогобиччини	ч. 3/49 від 15.10.1949	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 272.
54	Демський Олеся	“Довбак”, “Шувар”	ст. булав- ний	повітовий провідник ОУН Рогатин- щини	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ.– Ф. 3838.– Оп.1.–Спр. 14.– Арк. 26-32.
55	Демчук Йосип	“Луговий”		надрайонний провідник ОУН Ві- ницьчини	ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 255.
56		“Дем’ян”		Кам’янець-Подільська округа ОУН	ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 255.
57	Денисюк Олександра	“Настя”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 279-280.

58		“Деркач”		працівник технічного звена УПА-Південь	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 259-261.
59	Дидик Галина	“Анна”		обласний референт УЧХ Тернопільської області	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ.– Ф. 3838.– Оп.1.– Спр. 14.– Арк. 26-32.
60	Дикий Петро	“Одисей”, “Вуйко”		керівник зв’язку крайового проводу Львівського краю, районний провідник ОУН Новоствілецьчини	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 276.
61		“Діброва”		керівник зв’язку УПА-Південь	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 243-245.
62	Дмитраш Іван	“Олег”, “Кривоніс”	майор-лікар	керівник санітарної служби Сокальської округи	ч.3/45 від 10.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 239-241.
63	Довбенко Григорій	“Юрко”, “Зенон”		районний провідник в УПА-Південь	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 259-261.
64		“Дуб”		районний господарчий референт у Калуській округі	ч. 21 від 01.05.1947 (УПА-Захід)	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 62.– Арк. 91-93.
65		“Дуб”		зв’язковий крайового осередку пропаганди ОУН Подільського краю	ч. 1/49 від 07.05.1949	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 270.
66	Дужий Микола	“Вировий”, “Мирон”	сотник	секретар Президії УГВР, редактор журналу “Повстанець”	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ.– Ф. 3838.– Оп.1.– Спр. 14.– Арк. 26-32.
67	Дужий Петро	“Дорош”, “Арсен”, “Віталій”		референт пропаганди Проводу ОУН	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ.– Ф. 3838.– Оп.1.– Спр. 14.– Арк. 26-32.
68	Духович Проклоп	“Дар”		референт СБ Станіславівського надрайонного проводу ОУН	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 264-265.

69	Дяків Осип	“Нау́м”	підполковник-політвиховник	співробітник головного осередку пропаганди, член УГВР, заступник голови ГС УГВР	ч. 3/47 від 05.12.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 256.
70	Дяків Осип	“Черник”	хорунжий	почет штабу ВО “Лисоня”	ч. 1/50 від 05.09.1950	ГДА СБУ, Тернопіль.–Спр. 77.–Т. 18.– Арк. 558 зв.
71		“Ес”		Кременецький надрайон ОУН	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 259-261.
72	Заставний Василь	“Шершень”	ст. вістун	районний організаційний референт ОУН Новоствіриччини	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 274-275.
73	Заговканок Федір	“Мирон”	поручник СБ	нарайонний референт СБ ОУН Луччини	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 243-245.
74	Захарук Іван	“Сергій”		нарайонний референт пропаганди ОУН Косівщини	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 264-265.
75	Зварич Євгенія	“Мурашка”		нарайонний референт УЧХ Тернопільщини	ч. 2/46 від 10.10.1946	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 253.
76		“Звук”		бойовик охорони Головного осередку пропаганди ОУН	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 274-275.
77	Згаб'юк Анатолій	“Михайло”	ст. булавний	УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 267-269.
78		“Зенко”		Ковельщина	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 279-280.
79		“Зірка”		машиністка крайового осередку пропаганди ОУН ПЗУЗ	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 259-261.
80		“Зоя”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 267-269.

81		“Тскра”		районний референт СБ ОУН Галицького р-ну	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 259-261.
82	Какун Григорій	“Трек”		нарайонний провідник ОУН Перемішляниці	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 276.
83	Капітанок Василь	“Кучер”		СУЗ	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 279-280.
84	Каранець Микола	“Терешко”		нарайонний референт СБ Кореччини	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 243-245.
85		“Караг”		працівник осередку СБ Чортківської округи	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 259-261.
86	Карлюк Віталій	“Чорний”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 279-280.
87	Карлюк Кирило	“Шершень”		референт СБ при КВШ УПА-Північ	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 243-245.
88		“Катря”		окопний референт УЧХ Золочівщини	ч. 3/45 від 10.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 239-241.
89	Качорівський Роман	“Гибак”		окопний референт пропаганди ОУН Коломиїщини	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 264-265.
90	Кашцій Степан	“Легінь”		нарайонний провідник ОУН Калущини	ч. 21 від 01.05.1947 (УПА-Захід)	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 62.–Арк. 91-93.
91	Кизима Іван	“Чернець”		районний провідник ОУН Бережанщини	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 276.
92	Кирилюк Юліан	“Отава”	хорунжий	нарайонний провідник ОУН Бібреччини	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 274-275.

93		“Ковален-ко”	булавний	зв’язковий ВО “Буг”	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 267-269.
94	Ковальчук Арсен	“Самара”, “Тигр”, “Опанас”		СБ УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 243-245.
95	Ковальчук Афанасій	“Колодка”		УПА-Північ (ПЗУЗ), кур’єр	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 279-280.
96	Ковальчук Роман	“Тиміш”	поручник	надрайонний референт СБ ОУН Ко-сівщини	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 264-265.
97	Ковжук Яків	“Карпо” / “Карл”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 267-269.
98	Козак Ірина	“Лада”		обласний референт УЧХ Львівщини	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ.– Ф. 3838.– Оп.1.–Спр. 14.–Арк. 26-32.
99	Козьменко Дмитро	“Мартин”		надрайонний провідник ОУН Чер-нівеччини	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 259-261.
100	Комар Іван	“Олесь”		надрайонний провідник ОУН Тер-нопільщини	ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 255.
101	Комарницький Юрій	“Обух”		працівник референтури пропаганди в Дрогобицькій окрузі	ч. 3/49 від 15.10.1949	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 272.
102		“Конон”		Луччина	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 279-280.
103		“Корній”	ст. булав-ний	УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 267-269.
104	Корольчук Віра	“Ріта”		УПА-Південь	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 259-261.

105	Кос Василь	“Беркут”		надрайонний референт пропаганди ОУН Долищини	ч. 21 від 01.05.1947 (УПА-Захід)	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 62.– Арк. 91-93.
106	Кравчук Микола	“Корній”, “Куба”		СБ УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 243-245.
107	Кравчук Федосій	“Байда”		бойовик окружного проводу ОУН Рівненщини	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 279-280.
108	Кревецький Володимир	“Трохим”	ст. булавний	УПА-Північ, заступник референта СБ ПЗК “Москва”	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 267-269.
109	Кривокульський Дмитро	“Треф”	хорунжий СБ	окружний референт СБ ОУН Горонької дочки	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 274-275.
110		“Крилан”, “Омельян”		працівник окружного осередку пропаганди ОУН Дрогобиччини	ч. 3/49 від 15.10.1949	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 272.
111	Крива Михайло	“Кобзар”		керівник боївки ОУН Кам’янець-Подільського округу	ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 255.
112	Кричун Микола	“Черемшина”		надрайонний провідник ОУН Вишнівщини	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 259-261.
113	Кріль Михайло	“Міша”		окружний референт СБ ОУН Чортківщини	ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 255.
114	Ксенджук Петро ?	“Віктор”, “Сагайдачний”		районний провідник ОУН Острожеччини	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.– Арк. 274-275.

115	Куцра Володимир	“Роман”	поручник	заступник окружного провідника ОУН Житомирщини	наказ без числа від 14.10.1952	Копія посвідки про номінування і нагородження від 14.10.1952 р. (з приватного архіву В. Манзуренка)
116		“Кузьма”, “Мороз”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 274-275.
117		“Кузьма”		Кам’янець-Подільська округа	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 276.
118	Кулеба Михайло	“Степовик”		районний провідник ОУН Рогатинщини	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 276.
119	Кунанець Володимир	“Ігул”, “Прут”		окружний провідник ОУН Городоччини	ч. 3/47 від 05.12.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 256.
120	Лаврів Іван	“Нечай”, “Мирон”		окружний провідник ОУН Калущини, пізніше окружний провідник ОУН Дрогобиччини	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ.–Ф. 3838.–Оп.1.–Спр. 14.–Арк. 26-32.
121	Лашин Олекса	“Швець”		районний провідник ОУН Чесанівщини	ч. 3/45 від 10.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 239-241.
122		“Левич”	ст. вістун	зв’язковий та член охорони осередку ОУН у Львівському краю	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 274-275.
123	Левчук Григорій	“Жван”, “Томін”		окружний провідник ОУН Кам’янець-Подільщини	ч. 1/49 від 07.05.1949	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 270.
124		“Легінь”	хорунжий		ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 279-280.
125		“Леся”		санітарка УЧХ УПА-Південь (дружина “Бойка”)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 243-245.
126		“Лиман”		зв’язковий УПА-Південь	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 243-245.

127	Лисий Яків	“Павло”		районний керівник СБ ОУН Голобщини	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 279-280.
128	Литвин Степан	“Кайдаш”, “Русич”		районний провідник ОУН Олександрійщини	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 274-275.
129		“Любченко”		Кам’янець-Подільська округа	ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 255.
130	Магас Михайло	“Остапенко”		районний референт пропаганди ОУН Калущини	ч. 21 від 01.05.1947 (УПА-Захід)	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 62.–Арк. 91-93.
131	Макись Євгенія	“Криця”		зв’язкова УПА-Південь	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 243-245.
132	Малимон Іван	“Артем”		районний провідник ОУН Оличчини	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 259-261.
133	Малимон Іван ?	“Артем”		СУЗ	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 279-280.
134	Малявчук Володимир	“Роман”		районний провідник ОУН Млинівщини	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 259-261.
135		“Марія”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 267-269.
136	Маркевич	“Білявий”, “Гин”		господарчий УПА-Південь	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 243-245.
137	Махновець Афанасій	“Дмитро”		кур’єр, Деражненський р-н	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 279-280.
138	Мельник Петро	“Богдан”, “Чорний”		УПА-Північ	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 279-280.

139	Мельник Ярослав	“Роберт”		крайовий провідник ОУН Карпатського краю	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ. – Ф. 3838. – Оп.1. – Спр. 14. – Арк. 26-32.
140	Мельничук Ігор	“Бук”		крайовий референт пропаганди ПЗУЗ	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 259-261.
141		“Месник”, “Руслан”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 274-275.
142	Микитюк Михайло	“Борзенко”		надрайонний провідник ОУН Станіславщини	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 264-265.
143	Микитюк (Никитич) Олександр	“Ворон”		надрайонний референт, заступник окружного референта СБ ОУН Ковельщини	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 243-245.
144		“Микола”		працівник Головного осередку пропаганди ОУН	ч. 3/47 від 05.12.1947	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 256.
145		“Микола”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 267-269.
146		“Микола”		СУЗ	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 279-280.
147		“Мирон”		технічний працівник у ВО “Лисоня” (Подільському краю)	ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 255.
148	Михайлишин Петро	“Хорг”		зв’язковий крайового проводу ОУН ЗОУЗ	ч. 3/47 від 05.12.1947	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 256.
149	Мокляк Анеля	“Женя”		референт УЧХ Яворівського надрайону	ч. 21 від 05.09.1946 (УПА-Захід)	ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 74368 ФП. – Т. 2. – Арк. 6-9.
150		“Мороз”, “Басок”		член районного проводу в УПА-Південь	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 259-261.

151	Морозевич Ісидор	“Бурун”		районний провідник ОУН Городенщини	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 264-265.
152	Нагрінний Тихон	“Гейніш”		надрайонний провідник ОУН Крайовщини	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 276.
153	Наконечний Іван	“Матрос”		господарчий референт Войнилівського районного проводу ОУН	ч. 2/1 від 01.05.1947 (УПА-Захід)	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 62.–Арк. 91-93.
154	Неверковець Андрій	“Ган”		організаційний референт краю “Москва”	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 243-245.
155	Николяк Олександра		уч[ениця]	Дрогобицький район	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 274-275.
156	Новицький Степан	“Хор”, “Дар”		надрайонний референт пропаганди ОУН Чортківщини (Копичинеччини)	ч. 1/49 від 07.05.1949	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 270.
157	Одинська Ольга	“Оксана”		надрайонний референт УЧХ, заступник надрайонного референта пропаганди ОУН Коломийщини	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 264-265.
158		“Оксана”		працівник СБ ОУН Станіславської округи	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 259-261.
159		“Олет”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 274-275.
160		“Олена”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 267-269.
161		“Олесь”		районний референт СБ ОУН в УПА-Південь	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 259-261.
162	Олійник Петро	“Еней”	сотник	командир УПА-Північ	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 243-245.

163		“Орлик”		при осередку у “П”		ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 259-261.
164	Павлюк Костянтин ?	“Іван”		районний провідник ОУН Косто- пільщини		ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 279-280.
165	Пасічник Михайло	“Місько”		зв’язковий крайового проводу ОУН Подільського краю		ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 259-261.
166	Пашковець Андрій	“Коваль”, “Кнопка”		СБ УПА-Північ (ПЗУЗ)		ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 243-245.
167	Підгайна- Гуляк Теодосія	“Дарка”		машиністка штабу ВО “Лисоня”		ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 255.
168	Пілан Михайло	“Осип”	ст. булав- ний	керівник групи зв’язку ОУН Львів- ського краю		ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 267-269.
169	Плонський Ілля	“Володи- мир”	ст. вістун	надрайонний провідник ОУН Бере- жанщини		ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 276.
170	Полівка Антін	“Юр”, “Демитд”, “Федь”		окопний референт СБ ОУН Рога- тинщини		ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 274-275.
171	Примачок Мелентій	“Степан”		бойовик окружного проводу ОУН Рівненщини		ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 279-280.
172	Прокопи- шин Іван	“Модест”, “Бурлан”	сотник- політви- ховник	організаційний референт Поділь- ського краю		ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 259-261.
173	Прокопів Богдан	“Степан”	майор СБ	крайовий референт СБ ОУН Львів- щини		ч. 3/47 від 05.12.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 256.
174	Пушка Петро	“Андрій”, “Жук”		організаційний референт крайового проводу юнацтва ОУН ЗУЗ		ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ.–Ф. 3838.– Оп.1.–Спр. 14.–Арк. 26-32.

175	Рак Анатолій	“Боженко”, “Хмара”, “Славута”		заступник провідника Кам’янець-Подільської округи	ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 255.
176		“Риба”		УЧХ УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 243-245.
177	Романець Нестор	“Чорний”		керівник технічного звена надрайонного проводу ОУН Яворівщини	ч. 3/49 від 15.10.1949	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 272.
178		“Ромко”		Рогатинська округа	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 274-275.
179	Савицька Ірина	“Бистра”		організаційний референт крайового проводу УЧХ ЗУЗ	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ.–Ф. 3838.– Оп.1.–Спр. 14.–Арк. 26-32.
180	Савчак Василь	“Сталь”, “Сокіл”		окружний провідник ОУН Буковини	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ.–Ф. 3838.– Оп.1.–Спр. 14.–Арк. 26-32.
181	Савчин Марія	“Марічка”		зв’язкова, машиністка крайового проводу ОУН ПЗУЗ	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 279-280.
182	Самець Іван	“Мовчан”		УПА-Північ (ПЗУЗ), керівник групи кур’єрів	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 274-275.
183		“Свід”, “Циган”		зв’язковий крайового проводу ОУН Подільського краю	ч. 1/49 від 07.05.1949	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 270.
184	Світлик Богдана	“Дмитренко”, “Світлана”		співробітник головного осередку пропаганди ОУН	ч. 3/47 від 05.12.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 256.
185	Семенок Григорій	“Мручко”		нарайонний референт пропаганди ОУН Кореччини	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 259-261.
186	Семко Ярослава	“Тамара”		нарайонний референт УЧХ Долининщини	ч. 21 від 01.05.1947 (УПА- Захід)	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 62.– Арк. 91-93.

187	Сербенюк Петро	“Дир”		провідник Коломийського районного проводу ОУН	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 264-265.
188		“Сизий”		технічний працівник крайового проводу ОУН ПЗУЗ	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 243-245.
189	Симко Степан	“Гаврило”	майор	лікар Золочівської округи ОУН і тактичного відтинку “Пліснисько”	ч. 3/45 від 10.10.1945	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 239-241.
190	Симоненко Микола	“Береза”	сотник	інструктор старшинської школи “Олені”	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ. – Ф. 3838. – Оп.1. – Спр. 14. – Арк. 26-32.
191	Сірко Василь	“Руденко”		районний провідник ОУН Велико-дедеркальщини	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 276.
192		“Сірко”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 279-280.
193		“Січак”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 274-275.
194	Скаб Ярослав	“Варка”, “Оля”		уповноважена для спедоручень крайового проводу ОУН ПЗУЗ	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 243-245.
195	Сказинський Ілярій	“Крига”	поручник-виховник	керівник політвиховного відділу ВО “Лисоня”, окружний провідник ОУН Чортківщини	ч. 1/50 від 05.09.1950 (ШГЗ)	ГДА СБУ, Тернопіль. – Спр. 77. – Т. 18. – Арк. 558 зв.
196		“Скиба”		УЧХ УПА-Південь	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 243-245.
197	Славський Іван	“Юрій”		надрайонний провідник ОУН Скалатщини	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 276.
198	Собчук Павло	“Ванчик” справжнє псевдо “Фанчик”		УПА-Північ (ПЗУЗ) кур’єр на Кременеччині	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 279-280.

199	Совсун Петро	“Вир”		районний провідник ОУН Заліщищини	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 276.
200		“Сокол”		працівник СБ ОУН у Тернопільському надрайоні	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 259-261.
201		“Соловейко”		кущовий провідник у Букачівському районі Рогатинської округи	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 276.
202		“Стар”, “Зінько”		СБ УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 243-245.
203	Сташків Іван	“Андрій”	ст. вістун	надрайонний провідник ОУН Рогатинщини	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 274-275.
204		“Степан”	ст. булавний	УПА-Північ	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 267-269.
205	Степанюк Олександр	“Богун”, “Тихон”	ст. булавний	член окружного проводу ОУН Корельщини	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 267-269.
206	Суть Павло ?	“Наум”		Луччина	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 279-280.
207	Сушко Ігор	“Ігор”, “Хмурий”	поручник-політвиховник	редактор журналу “Стрільцькі Вісті”, заступник політвиховника ВО “Буг”	ч. 21 від 05.09.1946	ГДА СБУ.–Ф. 6.–Спр. 74368 ФП.–Т. 2.–Арк. 6-9.
208		“Тагар”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 279-280.
209	Титков Святослав	“Роман”		референт СБ ОУН у Корельському надрайоні	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 243-245.
210		“Тихий”		Станіславська округа	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.–Т. 60.–Арк. 259-261.

211	Тодорюк Михайло	“Невидний”		керівник техзвена окружної референтури пропаганди ОУН Буковини	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 259-261.
212	Трофимчук Петро	“Горобець”		УПА-Північ (ПЗУЗ), районний провідник	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 274-275.
213	Турчин Сергій	“Трибок”		районний провідник Мізоцького району	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 259-261.
214	Усач Олександр	“Лис”		СУЗ	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 279-280.
215	Федак (Федяк) Зиновія	“Невідома”		референт УЧХ Калуського надрайонного проводу ОУН	ч. 21 від 01.05.1947 (УПА-Захід)	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 62. – Арк. 91-93.
216	Федик Володимир	“Орест”, “Береза”	вістун	надрайонний провідник ОУН Стрийщини	ч. 2/51 від 20.10.1951	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 277-278.
217	Федоришин Михайло	“Стефаник”		член крайового проводу юнацтва ОУН ЗУЗ	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ. – Ф. 3838. – Оп.1. – Спр. 14. – Арк. 26-32.
218	Фесюк Михайло	“Хвиля”		СУЗ	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 279-280.
219	Фрайт Володимир	“Владан”, “Жар”		провідник Калуського окружного проводу ОУН, пізніше член Карпатського крайового проводу ОУН	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 274-275.
220	Фрасуляк Степан	“Хмель”	підполковник	командир старшинської школи “Олені”, шеф штабу ВО “Говерля”	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ. – Ф. 3838. – Оп.1. – Спр. 14. – Арк. 26-32.
221	Харчук Трифон	“Чад”, “Кирило”		районний провідник ОУН Рівненського району	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 259-261.
222	Хасевич Ніл	“Бей”		політпрацівник УПА-Північ	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 243-245.
223	Химчак Іван	“Осип”		районний референт СБ ОУН Жабівщини	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 264-265.

224		“Хмара”			кушова УЧХ у Коломийському над-районі	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 264-265.
225		“Хмара”	ст. булав-ний		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 267-269.
226	Хомир Василь	“Борис”, “Сфрем”			обласний референт пропаганди Тернопільщини	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ. – Ф. 3838. – Оп.1. – Спр. 14. – Арк. 26-32.
227		“Христя”			надрайонний провідник УЧХ УПА-Північ	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 243-245.
228		“Христя”			зв’язкова УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 243-245.
229		“Цвіркун”	вістун		працівник техзвена окружного осередку пропаганди ОУН Дрогобиччини	ч. 2/51 від 20.10.1951	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 277-278.
230	Цимбалок Сильвестр	“Алас”, “Қрига”			надрайонний провідник ОУН Кременеччини	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 276.
231	Цісик Олег	“Карпатець”, “Косар”			зв’язковий (радист) УПА-Південь, районний провідник ОУН Здолбунщини	ч. 4/45 від 11.10.1945 ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 243-245. ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 259-261.
232	Цура Дмитро	“Михайло”			надрайонний провідник ОУН Бібреччини	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 276.
233	Цюх Михайло	“Тамалія”, “Мирон”			районний провідник в УПА-Південь (Кременеччина)	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 259-261.
234		“Цяпка”, “Серп”			бойовик ОУН Кам’янець-Подільської округи	ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 255.
235		“Чавун”, “Лемко”			районний провідник в УПА-Південь	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 259-261.

236	Чайковський Роман	“Чавун”	сотник	командир підстаршинської школи ВО “Буг”	ч. 20 від 20.06.1946 ВО “Буг”	ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 74368 ФП. – Т. 2. – Арк. 1-5.
237		“Черемха”		кушова УЧХ в Коломийському над-районі	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 264-265.
238		“Чмелик”	ст. булав-ний	нарайонний провідник ОУН Сар-ненщини	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 259-261.
239		“Чмелик”	ст. булав-ний	УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 267-269.
240	Чорпіга Михайло	“Зір”		нарайонний референт пропаганди ОУН Чортківщини	ч. 2/47 від 02.09.1947	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 255.
241		“Чубатий”		районний провідник ОУН Збараж-чини	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 276.
242	Шавронська Ліда	“Люда”		машиністка в УПА-Південь	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 259-261.
243		“Швейк”	вістун	працівник техзвена окружного осе-редку пропаганди ОУН Дрогобич-чини	ч. 2/51 від 20.10.1951	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 277-278.
244	Шевчук Василь	“Арсен”		Кам’янець-Подільська округа	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 276.
245	Шиманський Лонгін	“Остпок”, “Крига”		політвиховник старшинської школи “Олені”	ч. 1/45 від 25.04.1945	ЦДАВОВУ. – Ф. 3838. – Оп.1. – Спр. 14. – Арк. 26-32.
246		“Юрко”, “Морозен-ко”		СУЗ	ч. 2/51 від 20.10.1951	ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 60. – Арк. 277-278.

247		“Юхим”	ст. булав- ний	УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 3/48 від 23.10.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 267-269.
248	Ющак Павло	“Рубан”		пунктовий зв’язку окружного про- воду ОУН Чортківщини	ч. 1/49 від 07.05.1949	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 270.
249	Яворський	“Шлях”		окружний референт СБ ОУН Терно- пільщини	ч. 1/51 від 25.05.1951	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 276.
250	Якубчик	“Гордієнко”		зв’язковий УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 4/45 від 11.10.1945	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 243-245.
251		“Ярий”		Колківський р-н	ч. 1/52 від 20.06.1952	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 279-280.
252	Яремко Григорій	“Боярин”		зв’язковий крайового проводу ОУН ЗСУЗ	ч. 3/47 від 05.12.1947	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 256.
253	Ярош Іван	“Чубатий”, “Оксен”		член надрайонного проводу в УПА- Південь	ч. 1/48 від 12.06.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 259-261.
254	Яцків Богдан	“Софрон”		референт СБ Калуського окружного проводу ОУН	ч. 2/48 від 02.09.1948	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 264-265.
255	Яцук Іван	“Довбуш”, “Сянько”		УПА-Північ (ПЗУЗ)	ч. 2/50 від 30.07.1950	ГДА СБУ.–Ф. 13.–Спр. 376.– Т. 60.– Арк. 274-275.